

Plejeplan for Sortemosen

Allerød Kommune

Indholdsfortegnelse

Indledning	3
Beskrivelse af det fredede område.....	4
Beliggenhed	4
Størrelse og ejerforhold.....	4
Geologi	4
Naturtyper	4
Landskab	5
Kulturhistorie	5
Anvendelse	5
Hydrologiske forhold	5
Områdets terræn og strukturer.....	5
Stier	5
Natur	5
Lovmæssige forhold.....	7
Natura 2000	7
Bilag IV arter	7
Beskyttede naturtyper	7
Skovbyggelinjer.....	8
Fredningen.....	8
Formål med fredningen	8
Fredningsbestemmelser.....	8
Mål og principper for naturplejen.....	8
Eksisterende forhold	8
Konsekvens ved manglende fremtidig pleje	8
Kommunens plejeret og -pligt.....	8
Naturplejen	9
Plejehistorik.....	9
Principper for plejen:	9
Arter som plejen er rettet imod	10
Delområder	11
Delområde 1	12
Delområde 2	13
Delområde 3	14
Delområde 4	15
Mål og plejetiltag i delområde 1-4	16
Delområde 5	17
Mål og plejetiltag for delområde 5	18
Benyttede kilder	19
Bilag 1	19

Plejeplanen er udarbejdet af Allerød Kommune, august 2014.

Indledning

Fredning af Sortemosen i Allerød blev gennemført ved Overfredningsnævnets endelige afgørelse af 6. december 1940.

Denne plejeplan indeholder konkrete tiltag, som skal sikre og forbedre det fredede områdes naturværdier, kulturelle værdier og de rekreative forhold. Plejeplanen skal revideres første gang efter højst 5 år og derefter hvert 10. år. Denne plejeplan gælder for 2014- 2018 og revideres næste gang i 2019.

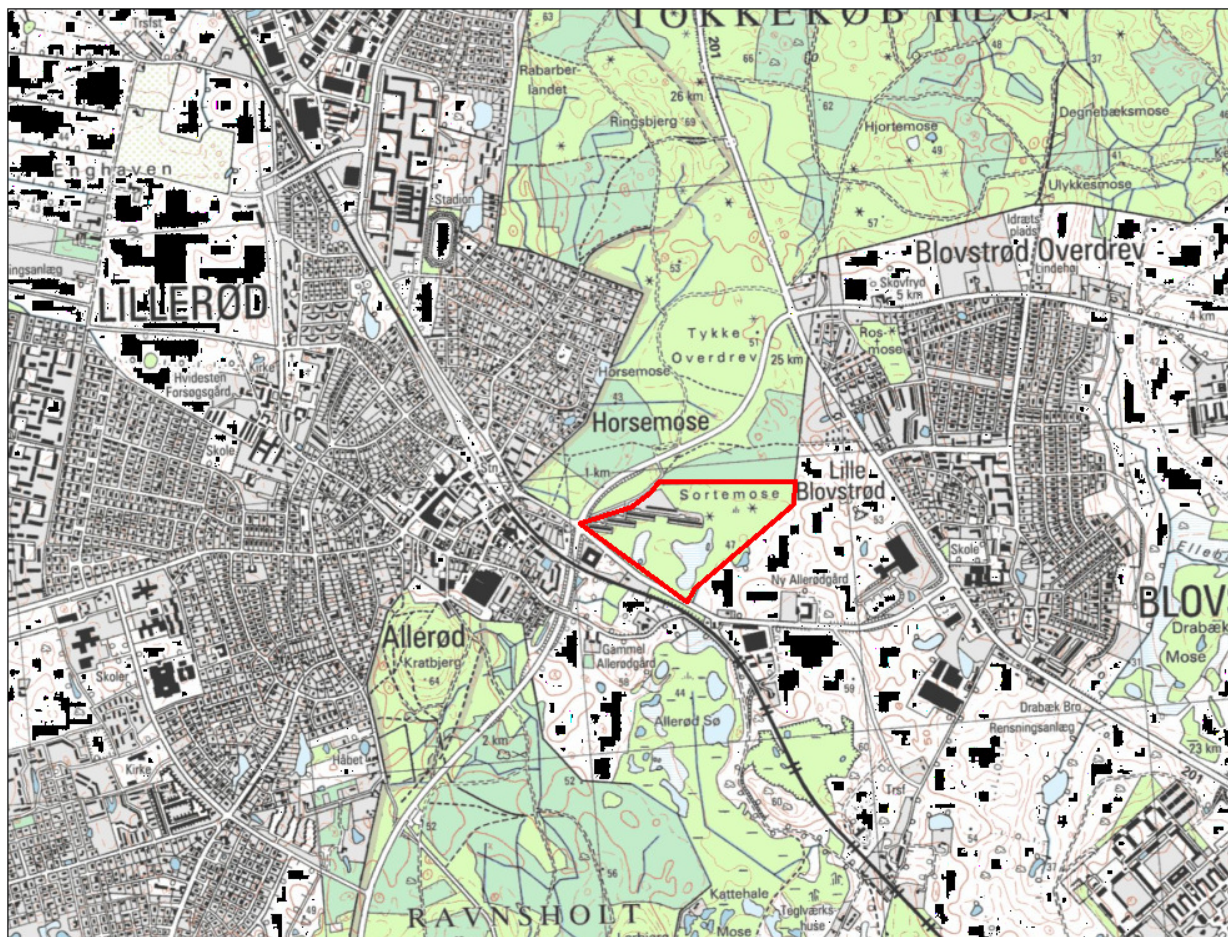

Figur 1. Plejeplanen omhandler det fredede område Sortemosen, som er indtegnet med rødt. Byggefelt og græsplæne er ikke omfattet af denne plejeplan.

Beskrivelse af det fredede område

Beliggenhed

Sortemosen er beliggende lige syd for Statsskoven Tokkekøb Hegn, mellem Allerød og Blovstrød og få hundrede meter sydøst for Allerød Station.

Figur 2. Sortemosen ligger i en grøn kile mellem byområderne Lillerød og Blovstrød.

Størrelse og ejerforhold

Sortemose fredningen omfatter ca. 18 hektar, som ejes af Sortemoseskov Grundejerforening.

Det indtegnede byggefelt på 4,1 hektar (fig. 1 side 3) er omfattet af fredningen, men ikke af denne plejeplan.

Geologi

Geologisk set ligger Sortemosen, Allerød Sø og Kattehole Mose, som tilsammen udgør et areal af ca. 70 hektar, i en lavning i en bred israndszone fra sidste istid. Denne randzone kan følges fra Gribskov til Holte. Ved isens afsmeltning opstod der her små dybe søer, som over et meget langt tidsrum er blevet overvokset med tykke måtter af tørvemos (*Sphagnum*), som efterhånden har dannet en tæt gyngende hængesækflade.

Naturtyper

Sortemosen består af naturtyperne *Sphagnum*-domineret hængesæk, naturskov på næringsfattig bund og skovbevokset tørvemose. Mangel på næringsstoffer giver sig udslag i en karakteristisk flora og fauna, som kun findes få andre steder i kommunen. Naturtyperne er sjældne i Østdanmark.

Det særegne ved *Sphagnum*-mos er, at det bliver ved at vokse i højden og er i stand til at trække vand op fra den underliggende sø og holde på det ligesom en svamp. På et tidspunkt formår mosset dog ikke længere at

opsuge vand fra neden, men må herefter ernære sig af regnvand som er næringsfattigt. Herved opstår en hængesæk med næringsfattige forhold, som betinger et specielt tilpasset plante- og dyreliv.

Landskab

Sortemosen indgår i en større landskabelig og naturmæssig sammenhæng med Allerød Sø og Kattehale Mose og de nærliggende statsskove Tokkekøb Hegn og Ravnsholt.

Kulturhistorie

Sortemosen har med årsag i de våde, ufremkommelige og næringsfattige naturforhold altid været marginalt udnyttet. Mosen tilhørte tidligere en nærliggende, nu nedreven gård i Allerød, og fungerede som et vigtigt bidrag til gårdens naturaliehusholdning. Fra mosen kunne der hentes brændsel i form af opgravede tørv og brændeved fra træer og buske.

En omfattende tørvegravning og træhugst fandt gennem tiderne sted i Sortemosen, helt frem til fredningen i 1940.

Op gennem 1900-tallet var Sortemosen ejet af Københavns Grundejeres Renholdningsselskab, som kørte latrin fra København til nogle latrinbassiner på 'Møggården', som lå tæt på Sortemosen.

Efter at træhugst og tørvegravning ophørte i forbindelse med fredningen, har der fundet en vis tilplantning af træer sted i Sortemosen. Denne tilplantning tilsammen med den kraftige nutidige tilgroning gør, at mosen i dag, bortset fra hængesækfladerne, fremtræder skovbevokset.

Anvendelse

Sortemosen anvendes i dag som boligområde og som rekreativt naturområde.

Hydrologiske forhold

Sortemosen modtager nordfra vand fra Tokkekøb Hegn og østfra fra den dyrkede mark, matrikel 7a, Blovstrød. Afstrømningen sker mod syd under Sortemosevej til Allerød Sø og videre til Sjælsø, via Drabækken og Ellebækken.

Den i sen tid anlagte Sortemosevej syd for mosen fungerer i dag som en dæmning mellem Sortemosen og Allerød Sø.

Der foregår sandsynligvis en vis (ukendt) afvanding af Sortemosen via et rørlagt vandløb, der løber i skellet mellem Sortemosen og marken øst for mosen.

Områdets terræn og strukturer

Den fredede Sortemose fremtræder som en naturblandskov, der omgiver flere større og mindre hængesækflader. Denne struktur afføder mange indre skovbryn. Skovbryn er vigtige af hensyn til biodiversiteten, idet mange arter af pattedyr, fugle og insekter kan findes i skovbryn.

Stier

Der er offentlig adgang til Sortemosen via trampestier, som ses på figur 3. Området er ikke handicapvenligt, idet en stor del af arealet i Sortemosen udgøres af naturskov og blødbundsarealer. Dette betyder at stierne ofte er spærret af stormfaldne træer eller nedfaldne grene, ligesom der kan stå vand på dele af stierne.

Natur

Flora og fauna har tidligere, specielt i perioden efter tørvegravningsperioden, sandsynligvis været rig på grund af lysåbne og varierede naturforhold generelt.

Siden har en kraftig tilgroning ændret betingelserne, til ugunst specielt for den lyselskende flora og fauna.

Den *sphagnum*-dominerede hængesæk er under tilgroning med træer og buske og truet af næringsberigelse, hvorfor den særegne flora og fauna knyttet til denne naturtype er i fare for at forsvinde.

På den højere jordbund, som omgiver de lysåbne hængesækflader, har der siden fredningen og ophør af tørvegravning bredt sig en varieret naturblandskov.

Figur 3: Ubefæstede trampstier i og udenfor Sortemosen

Flora

Floraen i Sortemosen er i dag i dele af mosen karakteriseret af planter, der er tilpasset højmoser og skovbevokset tørvemose. Det drejer sig bl.a. om tranebær, smalbladet kæruld, mosebølle, blåbær, porse, kæruld, rundbladet soldug, duskfredløs, kærsvovlrod, hedelyng, skovstjerne og ørnebregne. Porse, som er meget sjælden på Sjælland, vokser her på sit eneste voksested i Allerød Kommune.

Sortemosens svampeflora er varieret og rig i de år, hvor der falder meget nedbør.

Naturskoven er domineret af en tæt blanding af birk, asp, rødgran, pil og skovfyr, med indslag af eg, røn, tjørn, tørst, bøg og hassel. På tørvebrinkerne mod hængesækfladerne er tørstetræ meget almindelig. Der er indplantet mindre bestande af sitkagran, en nordamerikansk træart, der er at betragte som et fremmedelement i mosen.

Fauna

Sortemosens beskedne størrelse og de tætte bevoksninger betyder, at det først og fremmest er fuglelivet som opleves. Rådyr og egern iagttages dog ofte gennem året, mens øvrige pattedyr sjældnere ses.

Mange af de almindelige skovafhængige fuglearter er til stede i antal. Musvåge og spurvehøg er ynglefugle, ligesom stor flagspætte, træløber, sump- og sortmejse. Skovsneppe ses og høres om sommeren og er sandsynlig ynglefugl, selvom den er godt camoufleret og svær at finde på rede. Duehøg og hvepsevåge ses ofte men yngler sandsynligvis ikke i mosen men i de nærliggende skove og naturområder.

Flere guldsmedearter (ikke artsbestemte) findes i Sortemosen, hvor de især fouragerer over de solbeskinnede hængesækflader.

Følgende dagsommerfuglearter er knyttet til højmoser og fattigkær i Danmark: Moseperlemorsommerfugl, bølleblåfugl, moserandøje og grøn busksommerfugl. Af disse arter findes grøn busksommerfugl og bølleblåfugl fåtalligt i Sortemosen.

Bølleblåfugl, som er rødlistet som næsten truet (NT), blev sensationelt genopdaget i antal i Sortemosen i 2013, efter at den ikke havde været set på lokaliteten siden 1987.

Arten er i tilbagegang og findes nu kun på 5-6 lokaliteter på Sjælland men er mere almindelig i Jylland. Larven lever på mosebølle og tranebær.

Grøn busksommerfugl er almindelig i Jylland, men sjælden på Sjælland. Arten lever på blåbær og mosebølle.

Natsværmeren *Proutia rotunda* (arten har ikke noget dansk navn) er tidligere observeret i Sortemosen og de sydlige dele af Tokkekøb Hegn. Arten lever i forbindelse med gamle birke. Arten er sjælden i Danmark og meget svær at få at se.

Lovmæssige forhold

Natura 2000

Natura 2000 områder er en samlebetegnelse for habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. Sortemosen er ikke udpeget som natura 2000 område.

Bilag IV arter

Der er ikke iagttaget arter i Sortemosen, som er internationalt beskyttet.

Beskyttede naturtyper

Indenfor plejeplanens område findes naturarealer beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Det drejer sig om naturtyperne sø og mose. Beskyttelsen indebærer, at der ikke må foretages tilstandsændringer uden dispensation fra kommunen, men at den hidtidige drift må fortsætte i uændret omfang.

Fig. 4: Kort der viser § 3 beskyttet natur i Sortemosen. Den skrå skravering angiver § 3 beskyttet mose. De tre nygravede mindre vandhuller er endnu ikke registreret som beskyttet natur i Miljøportalen og er derfor ikke vist som § 3 beskyttede søer.

Skovbyggelinjer

Området er omfattet af en 300 meter skovbyggelinje fra Tokkekøb Hegn. Det betyder, at man ikke må bygge i området uden dispensation fra kommunen.

Fredningen

Formål med fredningen

Fredningssagens opstod på baggrund af ejerens byggeplaner for Sortemosen, som kolliderede med Statsministeriets overordnede planlægning for 'Københavnsegnens grønne områder'.

Fredningen blev endeligt udformet således, at der på det højere liggende terræn blev anlagt nogle byggefelter, der hvor de nuværende rækkehuse nu ligger, mens lavbundsarealerne og de gamle tørvegrave blev fredet som naturområde.

En årsag til fredningen var også, at Sortemosen var meget synlig fra Nordbanen, København-Hillerød. Et citat fra fredningssagen lyder: " På en strækning af 3-400 meter frembyder mosen et smukt og afvekslende syn".

Fredningspåstanden er, at tilstanden ikke må ændres.

Fredningsbestemmelser

De væsentligste fredningsbestemmelser siger at:

- Sortemosen skal henligge ubebygget, udyrket og i naturtilstand
- Hugst af træ må kun finde sted med Fredningsnævnets godkendelse. Tørveskær må ske til ejers eget forbrug men til salg kun med Fredningsnævnets samtykke.

Mål og principper for naturplejen

Plejemålsætning for Sortemosen.

Det overordnede mål med naturpleje i Sortemosen er:

- at sikre og fremme naturtyperne og bevare de eksisterende kulturspor
- at øge biodiversiteten
- at sikre en levedygtig bestand af bøllebålfugl

Eksisterende forhold

Naturværdierne i Sortemosen fremstår i dag tydeligt i form af 3 markante naturtyper: Sphagnumdomineret hængesæk, naturskov af næringsfattig type og mindre arealer af skovbevokset tørvemose.

Tilgroningen og næringsberigelsen af hængesækfladerne er dog visse steder markant, ligesom naturskoven er ved at udvikle sig mod mere skyggede forhold.

Konsekvens ved manglende fremtidig pleje

I tilfælde af manglende pleje, vil Sortemosen langsomt overgå til en tæt skyggerig skov, hvor især de indvandrede bøg og rødgran vil udkonkurrere de lyselskende træarter.

Samtidig hermed vil førnelaget i skovbunden efter en årrække blive så tykt, at den nuværende fattigbundsflora vil erstattes af en skyggetålende flora. Hængesækfladerne vil gro til i en tæt skov af birk, el og pil, og mosens indre skovbryn vil blive udvisket.

Kommunens plejeret og -pligt

Allerød Kommune er plejemyndighed.

Kommunen har adgang og ret til at gennemføre plejeforanstaltninger på fredede arealer, der ikke ejes af statslige myndigheder jf. bekendtgørelse nr. 802 af 21. juni 2013 om pleje af fredede arealer og tilsyn. Plejen skal udføres, så den ikke medfører udgift, væsentlige gener eller tab for ejer eller bruger.

Der er alene tale om kommunens ret, ikke pligt, til at udføre pleje på private arealer.

Naturplejen

Det er en forudsætning for udførelsen af foranstaltningerne, at de foretages på baggrund af en samlet plejeplan for hele området udarbejdet af plejemyndigheden.

Skovning/beskæring og udtynding af træer og buske skal foretages efter aftale mellem plejemyndigheden og Sortemose Skov Grundejerforening.

De vigtigste naturplejeindgreb er husdyrgræsning, høslæt, rydning af uønskede træer og buske og udtynding i bevoksningerne.

Plejehistorik

Siden begyndelsen af 1980'erne har der, med lange tidsintervaller, været gentagen pleje af de lysåbne hængesækflader og de skovbevoksede kantzoner mod disse. Sidste større plejetiltag er blevet foretaget i 2011, hvor to af de større hængesækflader (delområde 1 og 2 i plejeplanen) blev ryddet for ung opvækst, og en del skyggende midaldrende bøge blev fjernet på det bevoksede højbundsareal. I 2013 blev en tilgroet moseflade (delområde 4 i plejeplanen) delvis ryddet på den centrale del.

På de skovbevoksede højbundsarealer er enkelte udvalgte træer, f.eks. gamle ege, birke og skovfyr blevet lysstillet¹ de senere år.

Stier og trampespor er blevet holdt fri for væltede træer mv. En del af de stormvæltede træer er blevet opgjort til brænde og flis

Moseflade (hængesæk) under tilgroning i 2011.

Nygravet vandhul 2011.

Principper for plejen:

- Naturplejen skal medvirke til at bevare og fremme naturtyperne, øge den biologiske mangfoldighed og fremhæve de landskabelige og kulturhistoriske særpræg og udtryk
- Så vidt muligt bør plejen fokusere på engangs-indgreb, typisk rydning og beskæring af træer og buske så lysåbne forhold fremkommer, efterfulgt af en vedvarende pleje i form af maskinelt eller manuelt høslæt, hvor det er muligt.

¹ *Lysstilling af træ eller bevoksning: Betyder at en skyggende og generende bevoksning omkring et bevaringsværdigt træ eller bevoksning fjernes, så træet eller bevoksningen får fuldt lys til stamme og krone af hensyn til blomstring og frøsætning. Lys til træer er også vigtigt af hensyn til fugle og insekter, der holder af at sole sig på stamme og bark af gamle træer og af hensyn til insektbestøvning i blomstringstiden.*

- De skovbevoksede arealer skal have karakter af naturskov uden forstlige indgreb (fri naturudvikling²). Dog kan der skoves til fordel for særligt bevaringsværdige træer, f.eks. store gamle ege, skovfyr, birk, røn og asp med flere, af hensyn til træets vitalitet og flora og fauna.
- Det er vigtigt, at bevare gamle skovfyr og træruiner i bevoksningerne og i hængesækområdet af hensyn til rovfugle, spætter, insekter og flagermus.
- Stier og trampespor holdes passable for publikum. Dvs. stormvæltede træer og andet, der hindrer fri passage, fjernes fra de vigtigste stier og spor.
- Kantzoner mod hængesækflader holdes lysåbne ved hugst, beskæring og fjernelse af hugstmateriale. Dog bevares spredt blomstrende buske som f.eks. tørst og hvidtjørn.
- På lysåbne arealer som hængesækflader, hvor afgræsning ikke er en mulig plejemetode, foretages vegetationsplejen som høslæt. Ved høslæt forstås, at græs/urtevegetation og småtræer afskæres med et redskab og efterfølgende fjernes fra arealet.
- Udbredelsen af invasive arter og problemarter er ikke stor i Sortemosen, men det er nødvendigt fremover at bekæmpe de arter som findes. Det drejer sig om enkeltplanter og mindre kolonier af havegyldenris, haveguldnælde og ørnebregne, der afslås årligt og fjernes.
- Naturplejen skal udføres uden brug af gødskning og pesticider og på en sådan måde, at der tages størst muligt hensyn til det eksisterende dyre- og planteliv.
- Plejebestemmelserne skal følge de almindelige regler, jævnfør bekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 om pleje og tilsyn.

Arter som plejen er rettet imod

Med de udvalgte plejetiltag plejes der særligt for områdets rødlistede art, bøllebålfugl (NT, næsten truet).

Plejen vurderes desuden at fremme ønskværdige arter som grøn busksommerfugl, porse, rundbladet soldug, kragefod, duskfredløs, skovhullæbe, skovstjerne, mosebølle, hedelyng og tranebær.

Rundbladet Soldug

² Fri naturudvikling er et begreb, der mest retter sig mod skov og bevoksningstyper. Det betyder: Ingen forstlige indgreb, naturen har frit råderum, dog fjernes væltede/knækkede træer, der generer færdsel på vej og sti, eller som udgør en fare for bygninger, materiel eller publikum.

Delområder

Det fredede område inddelt i delområderne 1-5. Inddelingen er foretaget ud fra naturtype, naturforhold i øvrigt, nuværende pleje og drift og fremtidige plejetiltag.

For hvert delområde beskrives områdets tilstand, og det vurderes hvilken førstegangspleje og vedvarende pleje, der bør foretages. Da områderne 1-4 er næsten ens med hensyn til plejebenhov er målsætning og plejetiltag angivet samlet for disse fire delområder.

Der findes en samlet oversigt over plejetiltag fordelt på de forskellige delområder i bilag 1 side 19.

Figur 5: Opdeling af Sortemoen i delområder

Delområde 1

Naturtype: Mose (sphagnum-domineret hængesæk), sø (vandhul)

Størrelse: 0,85 hektar

Nuværende tilstand

Området består af lysåben sphagnumdomineret hængesækflade med opvækst af selvsået birk, pil, rødel og skovfyr. Dele af fladen er blevet ryddet i 2011 og 2012, men genvækst og ny opvækst er på vej. Tilgroet fattiggær i form af birke-sumpskov på sphagnumbund omgiver hængesækken.

Floraen på hængesækken er karakteristisk for naturtypen med bl.a. udbredte bestande af tranebær. Dagsommerfuglen, grøn busksommerfugl, er iagttaget i maj-juni.

Vandhullet er nygravet og oprenset i 2011 (foto side 9). Det modtager regnvand fra hustage, men vurderes at have potentiale som et fremtidig godt habitat for salamander og guldsmede.

Mål og plejetiltag er beskrevet på side 16.

Delområde 2

Naturtype: Mose (sphagnum-domineret hængesæk)

Størrelse: 1,46 hektar

Nuværende tilstand

Området består af lysåben sphagnum-domineret hængesækflade med pletvis tæt opvækst af selvsået birk, rødæl, pil og skovfyr. Den nordlige del af hængesækken mod bebyggelsen er mere næringsrig og tilgroet med tagrør, engrørhvene, rørgræs og sødgræs. Dette tyder på, at en ukendt næringsberigelse har fundet sted og måske stadig finder sted her.

Delområdet blev ryddet for småtræer i 2011 og klippet med maskine i 2013.

Floraen er karakteristisk for naturtypen med bl.a. udstrakte bevoksninger af tranebær. Sjældenheder som porse og soldug findes også.

Dagsommerfuglene, bøllebålfugl og grøn busksommerfugl, er iagttaget i 2013.

Mål og plejetiltag er beskrevet på side 16.

Delområde 3

Naturtype: Mose (sphagnum-domineret hængesæk), sø (vandhul)
Størrelse: 0,26 hektar

Nuværende tilstand

Området omfatter en mindre og årlig ryddet, lysåben sphagnum-domineret hængesækflade med kun ringe opvækst af selvsåede træer. Rydning foretages kontinuerligt af beboer i G/F Sortemosen. Floraen er karakteristisk for naturtypen med bl.a. tranebær.

Dagsommerfuglen, bølgeblåfugl er iagttaget på arealet i 2013.

Der er en sø, som modtager regnvand fra tage, og som blev opgravet og oprenset i 2011. Det er en potentiel god lokalitet for salamander og guldsmede.

Mål og plejetiltag er beskrevet på side 16.

Delområde 4

Naturtype: Mose (Sphagnum-domineret hængesæk), skovbevokset tørvemose

Størrelse: 1,33 hektar

Nuværende tilstand

Delvis lysåben sphagnum-domineret hængesæk med kraftig opvækst af selvsået birk, rødell, pil og skovfyr. Der findes mindre øer af skovbevokset tørvemose med gamle skovfyr og buskvækst, især mosebølle. Den centrale del af hængesækfladen blev ryddet i 2013.

Floraen er karakteristisk for naturtypen med bl.a. måtter af tranebær, blåbær og hedelyng og mere fåtalligt soldug. Insektlivet er ikke undersøgt i nyere tid.

Mål og plejetiltag er beskrevet på side 16.

Mål og plejetiltag i delområde 1-4

Mål	• At sikre og forbedre områdets fremherskende naturtype lysåben sphagnum-domineret hængesæk og den tilhørende karakteristiske flora og fauna • At sikre en høj biodiversitet gennem målrettet pleje • At grøn busksommerfugl og bøllebåfugl findes i levedygtige bestande • At vandstanden søges forøget for at modvirke tilgroning på hængesækflader • At vandhullerne friholdes for skyggende vegetation og udvikler et karakteristisk plante- og dyreliv
Førstegangspleje	Maskinelt eller manuelt klip/slåning af vedopvækst på hængesækflader, så disse fremtræder lysåbne med en karakteristisk flora og fauna. Af hensyn til insektlivet er bl.a. arter som mosebølle, hedelyng, soldug og porse vigtige at bevare. Træer og opvækst fra skovkanter, der truer hængesækfladen med tilgroning fjernes gennem skovning/beskæring. Manuel optrækning af småtræer på hængesækken hvor det er muligt. I delområde 2 vil det være af naturmæssig værdi at opgrave det næringsrige materiale på den nordlige del af hængesækfladen, så der her fremkommer et vandhul. Det opgravede materiale kan spredes ud under træerne på det nærliggende have/parkareal.
Vedvarende pleje	Årlig manuel optrækning af småtræer, hvor det er muligt. Klip/slåning af hængesækflade hvert 3. år eller ved behov
Bemærkninger	Alt afklip/afskær og hugstmateriale fjernes fra hængesækfladen og flishugges på højbund i koncentreret bunke. Kan anvendes på trampestier, eller fjernes fra Sortemosen.
Matrikel	1h Tokkekøb hegn

Delområde 5

Naturtype: Skov (Naturblandskov).

Størrelse: 10 hektar

Fordelingen af delområde 5 i Sortemoen

Nuværende tilstand.

50-80 årig naturgroet blandskov bestående mest af lystræer³ som birk, røn, asp, hvidtjørn, tørst, eg og skovfyr, men mange steder er skyggetræer som bøg og rødgran ved at fortrænge lystræerne og overtage pladsen. Skoven står på næringsfattig bund, hvilket giver sig udslag i en flora, som bl.a. rummer skovstjerne, blåbær, majblomst og skovhullæbe

Der har tidligere været foretaget indplantning af Sitkagran og måske skovfyr.

³ Lystræer er træarter der slipper meget lys igennem kronen, og selv kræver lys for at trives, blomstre og sætte frø. Eksempler på lystræer er eg, birk, røn, mirabel, tørst, ask, asp, pil, hæg, fuglekirsebær, skovæble (abild), vild pære, vrietorn og hvidtjørn.

Mål og plejetiltag for delområde 5

Mål	• At sikre og forbedre naturtypen lysåben naturskov på næringsfattig bund med tilhørende karakteristisk flora og fauna • At sikre en høj biodiversitet gennem selektiv og målrettet pleje af bevaringsværdige enkelttræer (se principper for plejen, punkt 3) • Fri naturudvikling, hvor pleje ikke vil medvirke til at fremme naturværdierne.
Førstegangspleje	Hvor det vil fremme biodiversiteten, bør skyggetræer som bøg og rødgran skoves til fordel for bevaringsværdige arter som f.eks. eg og andre arter af lystræer. For at fremme biodiversiteten kan der åbnes mulighed for at der etableres (skoves) nogle mindre lysbrønde⁴ for at give variation i bevoksningerne
Vedvarende pleje	Selektiv og ekstensiv hugst af skyggetræer ved behov. Frihugst af tørvebænk mod hængesækflader, så disse får mere lys. Større tørstebuske bør bevares.
Bemærkninger	Alt klip/afskær og hugstmateriale fjernes fra Sortemosen eller flishugges på højbund i koncentreret bunke. Flisen må anvendes på trampestier.
Matrikel	1h Tokkekøb hegn

⁴ Lysbrønd: Afskovning af et mindre skovområde på f.eks. 15m x 15m, så skovbund får fuldt lys og skovrande (indre skovbryn) opstår til gavn for biodiversiteten. Alt afskovet materiale fjernes. En lysbrønd vil herefter temmelig hurtigt gro til i selvforyngelse.

Benyttede kilder

- Overfredningsnævnets fredningskendelse af 6. december 1940 og Fredningsnævnets kendelse af 19. februar 1940.
- Allerød Kommunes forslag til plejeplan af 13. marts 2007
- Lokalhistorisk Arkiv og Forening i Allerød Kommune (LAFAK)

Bilag 1

Delområde	Skovning	Beskæring	Høslæt	Andre tiltag
1	X	X	X	oprykning af småtræer
2	X	X	X X	oprykning af småtræer nygravning af vandhul
3	X	X	X	oprykning af småtræer
4	X	X	X	oprykning af småtræer
5	X	X		